

600 anys de confiança i més

Antoni Pol i Solé

Ex-President de la Societat Andorrana de Ciències

El dia 11 de febrer del 2019 es van complir 600 anys del reconeixement institucional, per part dels consenyors (coprínceps), dels Consells d'homages lliures d'Andorra, que es constituïen, des de temps immemorial, en representació del poble andorrà per decidir sobre les qüestions de la terra que, de forma espontània, anaven apareixent i afectaven part o el conjunt del país més enllà dels límits d'una parròquia.

Es tracta del naixement, l'any 1419, del Consell de la Terra (Consell General).

Andreu d'Alàs en representació dels prohoms d'Andorra va fer arribar una súplica al consenyor episcopal en què, entre d'altres coses, demanava "...atorgar e ordonar que de aquí avant, cascun any una vegada, lo Consell, tot generalment, de la dita vall, en un loch de aquella ajustat, pusquen elegir e assignar dos o tres hòmens de cascuna parròquia e segons que a la vostra senyoria plaurà, los quals juren en forma acostumada de la dita vall que bé e leyalment se hauran en aconsellar, tractar e procurar los negocis de les dites valls e pusquen fer elegir síndich o síndichs, missatger o missatgers, los quals hagen poder de pertractar, procurar e prosseguir los dits fets e negocis en juhi e fora juhi, així com si per tots los hòmens ajustats de les dites valls eran elegits e constituïts..."

Efectivament, el dia 11 de febrer del 1419 el consenyor episcopal Francesc de Tovia va concedir, entre d'altres, aquest dret, en llatí, després de reproduir la demanda justificada i completa, en català, dels andorrans, i tot plegat signat a Urgell.

I al seu torn, el 17 de desembre del mateix any, el consenyor comtal Joan I de Foix, a través del seu veguer, Joan de Gotz, i aquest, del seu lloctinent Ramon Capdevila, ratificà la súplica dient: "...puxen elegir certes persones, les quals pusquen entervenir en juhi e en tot altre loch deffendre e mantenir tots et sengles drets, així de victigals, marques, leudes, aenprius, erbatges e privilegis, com d'altres drets, munitats e libertats a les dites valls e habitants de aqueles atorgats e (scriturats) per qualsevol altra manera, en juhi o fora juhi. E açò per tant com a dit senyor comte plaurà, e no pus...", fet en català i signat a Andorra.

L'efemèride no és menor, ben al contrari, i per això són diverses les institucions i associacions que la van celebrar.

Al capdavant de les primeres, com no podia ser altrament, hi ha el Consell General, que va iniciar tota una sèrie d'actes per donar a conèixer la importància de la institució, el nostre parlament nacional o representació directa del poble andorrà, i que, juntament amb els dos copríneps, ha conduït Andorra fins avui.

I entre les associacions, la Societat Andorrana de Ciències també va preveure una sèrie d'actes i llibres.

Aquest miracle andorrà, de pervivència, adaptació i continuïtat històrica i institucional ha estat possible per diverses circumstàncies.

Una i essencial, ha estat i ho continua sent la confiança dels andorrans en les seves institucions. Confiança del poble andorrà entre sí, primer, i adonar-se que calia passar de l'assemblearisme al parlamentarisme, la qual cosa justificada per poder fer front a complexitats més grans, exigia un nivell més alt de confiança.

Com ho van requerir més tard la Reforma del 1866 i després la Constitució de 1993.

Confiança del poble andorrà en els Coprínceps, igualment i novament el 1419, el 1866 i el 1993, però també el 1278 i el 1288 amb els Pariatges, l'endemà dels quals ja apareixien les primeres ordinacions de què es té notícia (C. Gascon, 2018) o ordinacions de Sancogesma de 1289, 1354 i 1390 (S. Vela, 2001), i per tant el poble andorrà hi era ben present encara que fos indirectament.

Confiança dels Coprínceps en el poble andorrà en tots aquests moments ja esmentats.

I confiança, no menys important i cabdal, entre els Coprínceps, en els mateixos i rellevants moments històrics.

Cabal de confiança que no hauria de perdre's, menys en els temps convulsos que avui corren i en què la desconfiança és sembrada per certs agents de la política i de la societat, tant andorrana com internacional, internament i externament, amb finalitats massa sovint carambolesques.

I, si és el cas, que ho és, hem de saber treballar per reposar-la conscientment i urgentment.

És cert, com diria Joan Massa, que aquestes grans fites històriques, assolides col·lectivament, provenen de situacions d'extrema desconfiança prèvia i de la necessitat de gestionar-la millor, d'aturar-la i eliminar-la establint noves regles del joc i garanties per a la seva superació.

Però una cosa són les desconfiances nascudes de les tensions produïdes per l'evolució i volguda millora del sistema i una altra les que es produeixen per la volguda eliminació pura i simple del sistema.

Els reptes que té Andorra i tenim els andorrans avui, amb les seves noves complexitats, ens exigeixen tenir el sarró molt ple de confiança.

Com ens exigeixen estar molt ben units, tots, poble andorrà i Coprínceps.

L'acord d'associació amb la Unió Europea no és cap conveni menor, la transformació del model econòmic andorrà o la nova constitució econòmica no es presenta fàcil i és urgent, el nou model social andorrà amb més cohesió, més participació i més obertura preservant la identitat o la nova constitució social per aquest segle ens està convocant i no podem tornar enrere...

Però com diuen les dites andorranes... "toca'm si goses", "mai por!", "la unió fa la força"...

Els 600 anys del Consell General ens diuen clar que, malgrat totes les febleses i defectes que hem tingut i tenim, som un país que té història al davant perquè la tenim al darrere.

I com va dir el poeta: "...Jo estimo molt Andorra, l'Andorra que conec, amb tots els defectes, que mai no assolirà la perfecció suprema, però es perfà, tenaç. Estimo molt Andorra, estimo el monstre, el pop, el griu que meravella, l'Andorra de les fondes, solemnes placideses, i la del foll traüt, sempre desmesurada. Proclamo aquest amor, a més, amb veu ben clara..." (M. Martí i Pol).

